

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

240 ק"מ 0990 ספרות בלק תשס"ח סנה ה' תל"ו 240
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,
ניתן לקבל את העלון במייל etayba1@gmail.com

הנושא: מה עושה עשיו בגן עדן?

ויש לפרש, כי עשו וכן אותו האיש, היו "ישראל מומר" היינו שיש בהן ניצוץ קדוש, ומחמת זה באים מהם גרים בשונה מישמעאל, ולכן לעתיד לבוא יבקש עשיו מחמת הניצוץ הקדוש שבו להיכנס לגן עדן, אלא שאינו יודע שכל אותו ניצוץ קדוש שהיה בו נלקח על ידי הגרים שחזרו לחיק היהדות.

עשיו חוזר בגלגול של יש"ו הנוצרי

הגמרא במסכת ביצה (כא.) מביאה (ומעשה דומה לזה מובא בחולין ככד:), שאחר שרב הונא סיים את דרשתו ביום טוב, בא רב אויא סבא והקשה לרב הונא קושיה, ורב הונא השיב לו: עורבא פרח (עורב הפורח למעלה, השיאו לדבר אחר, רש"י). כשיצא רב אויא שאל רבה בנו של רב הונא את רב הונא: לאו היינו רב אויא סבא דמשתבח ליה מר בגויה דגברא רבה הוא? השיב לו רב הונא: ומה אעשה? אני היום (שיר השירים ב', ה') "סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים", ובעא מינאי מלתא דבעיא טעמא (וכתב רש"י: יו"ט הוא ודרשתי לרבים וחליתי מטורח הדרשה וקורא אני עלי סמכוני באשישות הביאו לי סעודה ואסעוד. דבעיא טעמא, וצריך אני להרהר ולעיין בה.).

וכבר עמדו המפרשים, מדוע נקט רב הונא לשון "עורבא פרח" שהוא לשון מגונה, עוף טמא, ולא לשון יונה וכדומה? בשבוע שעבר הבאנו ביאור בזה, עתה בסייעתא דשמיא נביא ביאור אחר בזה המתאים לפרשת השבוע.

כתב רבינו יוסף חיים בספרו בן יהוידע (על מסכת מגילה לב.) בשם ספר שער החצר וזה לשונו, ידוע מה שאמרו רז"ל כי כשעבדו ישראל את העגל היה שש שעות ולא יותר, וקיימא לן בביטול האיסור צריך ששים כנגדו, ועל כן כדי שיתבטל האיסור של שש שעות מה עשה הקב"ה תקן לישראל שלש רגלים, שהם שבעת ימי סוכה ושבעת ימי פסח ויום אחד של שבועות, ובאלו חמשה עשר ימים יש שלש מאות וששים שעות. ובזה פירשו כונת המסרא ארבעה פסוקים של אלה, והם [תהלים מ"ב ה'] אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי, [שמות ל"ב ח'] אלה אלהיך ישראל, [ישעיהו מ"ט ט"ו] גם אלה תשכחנה, [ויקרא כ"ג ב'] אלה מועדי ה', רצה לומר אלה אזכרה תמיד כדי לתקן, ואיזהו אלה, ואמר אלה אלהיך ישראל שאמרו בעגל, ומה התיקון אשר נעשה כדי שגם אלה תשכחנה, והשיב ואמר אלה מועדי ה', שעל ידי שמירת המועדים שהם שלש מאות וששים שעות מתבטלים אותם שש שעות של העגל שאמרו

באחת הנבואות שאומר בלעם הרשע על הגאולה העתידה הוא אומר: "דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל". מפרש על כך הירושלמי במסכת נדרים (דף יב.): "דרך כוכב מיעקב, ממי דרך כוכב ועתיד לעמוד, מיעקב. רב אחא בשם רבי חונא, עתיד עשו הרשע לעטוף טליתו ולישב עם הצדיקים בגן עדן לעתיד לבוא, והקב"ה גוררו ומוציאו משם, מה טעמא? (עובדיה א-ד) "אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך נאום ה'", ואין כוכבים אלא צדיקים, כמה דאת אמר (דניאל יב-ג) "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד".

ומבואר כי לעתיד לבוא יבוא עשיו וירגיש כי מקומו בגן עדן עם הצדיקים, ונשאלת השאלה, הרי אז תתגלה מלכותו יתברך בעולם וכולם יכירו את האמת, אז איך עשיו הרשע ירצה לישב בגן עדן עם הצדיקים?

ובדרך הלצה יש לומר, שבאמת עשיו יצעד לגיהנם מקומו הראוי לו, אלא ששם יראה אנשים עם זקנים ופאות נענשים שם (היזהרו מן הצבועים...), אזי יאמר לעצמו, אם מקומם של אלו פה כנראה שמקומי שלי בגן עדן וילך לגן עדן.

ובדרך הדרש יש ליישב, בגמרא (סוטה מז., סנהדרין קז:) "יהושע בן פרחיה מאי היא? כדקטלינהו ינאי מלכא לרבנן אזל יהושע בן פרחיה וישו לאלכסנדריא של מצרים. כי הוה שלמא שלח ליה שמעון בן שטח: מיני ירושלים עיר הקדש ליכי אלכסנדריה של מצרים: אחותי, בעלי שרוי בתוכך ואנכי יושבת שוממה. קם אתא ואתרמי ליה ההוא אושפיזא, עבדו ליה יקרא טובא. אמר: כמה יפה אכסניא זו. אמר ליה: רבי, עיניה טרוטות. אמר ליה: רשע! בכך אתה עוסק? אפיק ארבע מאה שיפורי ושמתיה. אתא לקמיה כמה זימנין, אמר ליה: קבלן! – לא הוי קא משגח ביה. יומא חד הוה קא קרי קריאת שמע, אתא לקמיה. סבר לקבולי, אחוי ליה בידיה. הוא סבר: מידחא דחי לי. אזל זקף לבינתא והשתחוה לה. אמר ליה: הדר בך! – אמר ליה: כך מקובלני ממך: כל החוטא ומחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה. ואמר מר: ישו כישף והסית והדיח את ישראל".

ובספר פרי עץ חיים (שער ראש חודש פרק ג) מובא – כתיב עשיו כי להיות שנתגלגל בישוע תלמיד רבי יהושע בן פרחיה, ולפי שדחה בשתי ידיים, וענשו.

וכתב החיד"א במדבר קדמות (מערכת ג', אות ט'), שהגרים באים לישראל, מאדום ולא מישמעאל.

סיפור מרגש מהשבוע

בענין "כל המתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר נענה תחילה"

להגאון הרב יצחק ברדא שליט"א ראש מוסדות יצחק ירנן באשקלון שלשה ילדים שנמצאים במצב המתנה, הווי אומר: האחד ממתין עם אשתו 15 שנה לילדים, השני ממתין עם אשתו 12 שנה לילדים, והבת הקטנה – השלישית, ממתנה עם בעלה חמש שנים לפני בטן!! לא ניתן לתאר את גודל הכאב, עוגמת הנפש והצער שעוברים על כל זוג בנפרד, ועל כל המשפחה יחד... הם כמובן לא ישבו בטל, וערכו תפילות וסגולות וכל השתדלות שהיא בכדי לזכות לצאצאים.

בבית משפחת הרב ברדא, נהוג כי בליל הושענא רבא, לאחר מקרא פסוקי ה"קטורת" גם הנשים יושבות לקרא את התיקון המיוחד ללילה זה. הכלה הגדולה, זו שכבר ממתנה 15 שנה, נכנסה לחדרה בעייפות רבה ואמרה לעצמה שהיא ממילא כבר מיואשת, והם אפילו מתחילים לפעול בכיוון האימוץ, אז בשביל מה להתאמץ ולקרא כעת את התיקון?

אך במחשבה שניה, היא אמרה לעצמה 'אני כבר מיואשת, אצלי אין סיכוי, אבל גיסתי הקטנטונת, הצעירונת, אחות בעלי... חמש שנים היא כבר ממתנה בכליון עיניים! אני אתאמץ למרות העייפות ללמוד את התיקון, ואקדיש זאת לישועתה!' כך החליטה בליבה ונכנסה ללמוד...

באותם רגעים בדיוק, הביטה עליה גיסתה הקטנה ואמרה בליבה 'רבש"ע! אני ממתנה חמש שנים ונקרעת מצער, מי יודע מה עובר בליבה של גיסתי הגדולה אשר ממתנה כבר חמש עשרה שנים! את הלימוד של הלילה הזה – אקדיש לזכותה!' וכך שמרה כל אחת את החלטתה בליבה ולמדו...

לאחר חודש ימים, כן, בחודש חשוון השנה.. התבשרו שתיהן במאושרת שבבשורות! והשבוע, נערכה ברית המילה של גיסה אחת, וביום ראשון הקרוב – תערך ברית המילה של הגיסה האחרת! שתיהן ילדו בנים בהפרש של שבוע ימים!!! וזאת ללא טיפולים, אלא נטו נטו ישועת ה' אשר הבטיח "כל המתפלל על חברו נענה תחילה".

הודעה חשובה לציבור הרחב!

בסייעתא דשמיא נפתחו שני שיעורים חדשים

של הרב איתי בן אהרן שליט"א

בימי שני

בשעה 11:15 בבקר בבית הכנסת בית שלמה רחוב יונתן בן עוזיאל 4 גבעת שאול בענייני הלכה.

בשעה 15:30 בבית הכנסת מוסיוף בענייני אגדה ומוסר

הציבור הקדוש מוזמן

בם אלה אלהיך ישראל, וכו'. נמצא המועדים הם תיקון פגם עון העגל, וידוע כי כל תיקון צריך שיהיה בו לימוד תורה וכו'. ע"כ הנצרך לענייננו.

בזה יש לבאר ולפרש מהו "עורבא פרח", היינו העורב שחור הוא ורומז לחטא העגל, אשר השחיר את ישראל בעוונותיהם, אולם על ידי לימוד התורה ביום טוב מתקן את חטא העגל כמבואר בספר בן יהודע. לכן אמר "עורבא פרח" היינו שבדרשה שמסרנו כבר נתקן חטא העגל.

בזה נבוא ונבאר מה שמובא במסכת כתובות (קו.) כשהיה רב הונא מסיים את דרשתו: כי הווי קיימי רבנן ממתבתא דרב הונא ונפצי גלימיהו, הווי סליק אבקא וכסי ליה ליומא, ואמרי במערבא, קמו ליה ממתבתא דרב הונא בבלאה. ע"כ.

ובודאי שאין הדברים כפשוטם שהיה עולה אבק ומכסה את השמש, אלא נאמר: "אל תראוני שאני שחרחרת שזפתני השמש", היינו, השחור המגיע מנחמת השמש מסמלת על החטא, ורב הונא בדרשתו ביום טוב, היה מתקן את החטא, לכן בסיום הדרשה היו קמים ומכסים את השמש, שכביכול אין עוד את החטא הנרמז ממראה השמש.

בזה יש לבאר על דברי האתון לבלעם, "מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים?" אומר המדרש תנחומא (פרשת בלק סימן ט'): "רמזה לו: אתה מבקש לעקור אומה החוגגת שלוש רגלים בשנה". והיינו כי בלעם רצה לבוא ולקטרג על עם ישראל מכח חטא העגל, כמו שנאמר "וישת אל המדבר פניו". וביאר אונקלוס: ניסה להזכיר את חטא העגל. ועל כך השיבה לו האתון שהחטא התכפר על ידי שלשת הרגלים.

"להתענג בתענוגים"

מאגר השיעורים של

הרב איתי בן אהרן שליט"א

חייגו: 0772618021

שלוחה 1 – פרשיות השבוע

(לפרשת בלק הקש – 147)

שלוחה 21 - מועדים באגדה

שלוחה 22 - מועדים בהלכה.

שלוחה 3 – תנאים ואמוראים (במאגר 29 שיעורים)

שלוחה 4 – הלכה (להלכות שבת הקש 42)

שלוחה 5 - עניינים שונים.

לשיעורים על סידור התפילה: הקישו 55

לשיעורים על ספר שמואל הקישו 56

בברכת שבת שלום ובשורות טובות.